

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

ProRail B.V.

Postbus 2038
3500GA UTRECHT

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
5190026300737

Datum 27 januari 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED]

Op 19 januari 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Graafwerend maken spoortalud Taarlo, gelegen in de gemeente Tynaarlo. Het project betreft het herstel en het graafwerend maken van de spoordijk op het traject Assen-Groningen (nabij Taarlo, rond km 56 geocode 011). U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 3.10, lid 1 sub a en b van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*);
- artikel 3.5 lid 2 en 4 voor wat betreft een exemplaar van de bever (*Castor castor*).

Omdat het gaat om een zaak met grote urgentie en acuut risico, betreft het een aanvraag met spoed waarbij op grond van veiligheidsoverwegingen een verkort voorbereidingstraject is doorlopen.

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 31 januari 2022 tot 11 februari 2022 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de bever, alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub a en b van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen en het opzettelijk doden en verwonden van de alpenwatersalamander.

Datum
27 januari 2022

Onze referentie
5190026300737

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied spoortalud ter hoogte van km 56 geocode 011, waar graafwerkende werkzaamheden worden voorgesteld voor de secties (als weergegeven in bijlage 2 bij dit besluit):
 - km 56.4 – 56.7 aan de oostzijde spoor, over een lengte van ca. 150 m
 - km 56.1 - 56.25 oostzijde over een lengte van ca. 100 m
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Datum
27 januari 2022

Onze referentie
5190026300737

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in *Project plan graafwerkend maken spoortalud Taarlo van 19 Januari 2022* en het daarop gebaseerde *Ecologisch werkprotocol bevergraverij spoortalud Taarlo(A&W-notitie: 21-348)* (als genoemd in bijlage 3 bij dit besluit). Kortweg betreft dit:
- Werken buiten kwetsbare perioden van de bever
 - Werken buiten primair leefgebied van de alpenwatersalamander
 - Behouden van droge faunabuis

Overige voorschriften

- j. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- k. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190026300737 (WNB-2022-003). Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding van de bever

Artikel 3.5, lid 2 en 4, Wet natuurbescherming

De bever is in het plangebied aanwezig. Langs de oever van de waterpartij langs het spoor zijn meerdere holen aangetroffen. Doordat de werkzaamheden plaatsvinden in de spoordijk, worden meerdere verblijven vernield en wordt het dier verstoord. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de bever tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf **Mitigerende maatregelen van het rapport 'Projectplan graafwerend maken spoortalud, ProRail, 19 Januari 2022** (ook te vinden als bijlage 3 bij dit besluit).

De graafwerkende werkzaamheden worden uitgevoerd bij km 56.4 – 56.7 aan de oostzijde spoor, over een lengte van ca. 150 m en bij km 56.1 - 56.25 oostzijde over een lengte van ca. 100 m. Totaal wordt er 250 m leefgebied van de bever aangetast. Inhoudelijk gebeurt het graafwerend maken door;

- tijdelijk de natte zone leeg te pompen om de bever te stimuleren om te vertrekken. Dit start twee dagen voor de ingreep en eindigt als het talud graafwerend is.
- een goot aan te brengen parallel aan het spoortalud door de bodem van de sloot deels weg te duwen of te verwijderen tot minimaal 0,5-1 meter onder de waterbodem.
- direct daarop in de aangebrachte goot ballast (hergebruikt gereinigde gebroken stortsteen) aan te brengen. Het idee om met gebroken stortsteen te werken is voortgekomen uit het feit dat ProRail dit materiaal kent, er veel machines voor zijn en er veel van vrijkomt voor hergebruik vanuit onder andere bovenbouwvernieuingsprojecten. Daarnaast is het ballast al in Nederland wat het tot een duurzamere keuze dan materialen die uit buitenland geïmporteerd moeten worden. Er vindt monitoring plaats om te bezien hoe de laag stortstenen zich in de tijd houdt en de vegetatie erop zal worden weggehouden.
- de bekende hol-locaties te controleren op stevigheid door middel van druk van bovenaf en eventueel herstellen van verzakking.

Aanvullend aan het graafwerend maken heeft reeds ontwatering van de natte zones plaatsgevonden, met de bedoeling de omvang van het leefgebied voor bevers ter plaatse te verminderen en inspectie mogelijk te maken. Dit is gebeurd door:

- het onder verval laten wegstromen van stilstaand water dat aan het talud grenst aan de hand van oppervlakkige afwatering via kleine greppeltjes in het walletje;
- het blijvend hanteren van de beoogde waterstand in de aangrenzende watergang (volgens peilbesluit) door het waterschap.

Er blijven na de ingreep ondieptes bestaan die eventueel kunnen dienen als voortplantingsplekken voor amfibieën.

Ruigte begroeiing op het spoortalud zelf wordt verwijderd. Alleen ontwateren is afdoende gebleken op een sectie (km 56.0 en 56.1) aan de west zijde spoor (aanwezigheid bever aug-okt 2021).

Er wordt verder buiten de kwetsbare kraamperiode van de bever gewerkt, namelijk in januari en februari. Het gaat om een enkel individu in winterleefgebied, het gebied wordt in de zomer verlaten als de waterpartij droogvalt.

Doden en/of verwonden van de bever wordt voorkomen door de waterpartij droog te leggen en bij het graven voorzichtig van boven naar beneden af te graven waardoor het dier, mocht het dier aanwezig zijn, gelegenheid heeft het hol te verlaten via de uitgang aan de onderzijde.

Wel wordt een deel van het winterleefgebied en de vaste rustplaatsen van de bever aangetast en wordt het dier verstoord. Daarom is er sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor wordt ontheffing verleend.

In het beverbeheerplan Groningen Drenthe 2021-2025 (Bos et al. 2020) is een beoordeling gegeven van de Gunstige staat van Instandhouding (GSVI) van de bever op basis van gegevens tot 2019. Op landelijk niveau scoort de bever op alle beoordelingsaspecten gunstig en is de GSVI bereikt. Op lokaal niveau, relevant in dit verband, was dit in 2019 al bijna het geval. Op dit moment is er een nog kleine regionale populatie. De schatting is dat er per juni 2021 circa 65 leefgebieden in Groningen en Drenthe waren met bij benadering 247 bevers. Daar komen nog steeds nieuwe waarnemingen bij en volgens het beverbeheerplan kunnen de aantallen nog fors toe nemen. Het huidige geschatte aantal ligt weliswaar ruim boven de gangbare minimumgrens van 125 dieren, maar is nog kleiner dan de door Jansman *et al.* (2016) geformuleerde minimumomvang van 1225-1880 dieren voor een duurzame populatie op lange termijn.

Voor een genetisch gezonde populatie op kortere termijn, van 125 bevers, is er ruim voldoende areaal en natuurlijk verspreidingsgebied in Groningen en Drenthe, zeker als de aangesloten gebieden in Friesland, Zuid Drenthe en het Eemsland (Duitsland) erbij worden gerekend. **De beoordeling van het aspect 'leefgebied' is daarom 'gunstig'.**

In de omgeving van het plangebied is er voldoende alternatief leefgebied voor de bever aanwezig in -onder andere- het nabij gelegen Natura 2000-gebied 'Drentsche Aa-gebied'.

De huidige staat van instandhouding van de soort in Groningen en Drenthe zal niet worden aangetast door de ingreep.

Instandhouding van de alpenwatersalamander

Artikel 3.10, lid 1a en 1b, Wet natuurbescherming

De alpenwatersalamander is in het plangebied aanwezig. De dichtstbijzijnde waarneming uit de NDFF van deze soort ligt op een afstand van circa 1,5 kilometer ten oosten van het plangebied.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de alpenwatersalamander tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf **Mitigerende maatregelen van het rapport 'Projectplan** graafwerend maken spoortalud, ProRail, van 19 Januari 2022 (zoals ook beschreven in bijlage 3 van dit besluit).

De graafwerkende werkzaamheden worden uitgevoerd bij km 56.4 – 56.7 aan de oostzijde spoor, over een lengte van ca. 150 m en bij km 56.1 - 56.25 oostzijde over een lengte van ca. 100 m. Totaal wordt er 250 m eventueel winterrustgebied van de alpenwatersalamander aangetast.

De ingreep vindt plaats in voor alpenwatersalamander suboptimaal (winter)leefgebied. In de omgeving zijn alpenwatersalamanders aangetroffen, maar op de locatie worden hoogstens enkele exemplaren van de alpenwatersalamander verwacht. Door het behoud van de primair geschikte plekken, zoals liggende dode boomstammen, en natte zones en ondiepe plekken die eventueel kunnen dienen als voortplantingsplekken voor alpenwatersalamanders en overige amfibieën blijft het plangebied geschikt als leefgebied voor de alpenwatersalamander. Omdat aanwezigheid in de werkstrook niet uit te sluiten is, is het mogelijk dat dieren gewond of gedood worden. Maatregelen om dit te voorkomen zijn in deze situatie, vanwege veiligheid en spoed, op dit moment niet mogelijk.

De natuurlijke verspreiding van de alpenwatersalamander beperkte zich oorspronkelijk tot de provincies Noord-Brabant, Limburg, het zuidoostelijk deel van Gelderland, enkele locaties in Zeeland en in een deel van Drenthe. Door introducties is het leefgebied vergroot. De soort komt vrij algemeen voor. De alpenwatersalamander komt voor in populaties op de meer zandige delen van Nederland: Zuid-Nederland, Utrechtse heuvelrug, Veluwe, Drenthe en delen van de kust. **Op basis van kilometerhok tellingen is de status 'gunstig'.**

In Taarlo worden in een vijver bij een particulier in de directe omgeving tientallen exemplaren aangetroffen. Het aantal dieren dat zich mogelijk in de suboptimale overwinteringsomstandigheden bevindt is ten opzichte van het aantal dieren dat in de omgeving is aangetroffen gering. Het potentiële aantal slachtoffers onder alpenwatersalamanders zal geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de alpenwatersalamander.

Ondanks bovengenoemde maatregelen wordt niet voorkomen dat exemplaren van de alpenwatersalamander opzettelijk kunnen worden gedood en dat verblijfplaatsen kunnen worden vernield. Dit is een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10 lid 1 sub a en b van de Wet natuurbescherming. Hiervoor wordt ontheffing verleend.

Andere bevredigende oplossing

Vanwege de spoed van het werk om verdere schade aan de spoordijk te voorkomen is een andere bevredigende oplossing niet mogelijk. Een later moment in het jaar om maatregelen te treffen voor de alpenwatersalamander om mogelijk doden en verwonden te voorkomen zou een grote kans op verzakkingen in het talud opleveren met reëel gevaar voor treinontsporingen.

Uit overleg met aanvrager is gebleken dat het tijdelijk plaatsen van graafwerende rasters of schermen een mogelijk negatief effect heeft op de bodemgeleiding en daarmee op het elektrisch veiligheidssysteem, wat bij inslag ook weer kan leiden tot onveilige situaties.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet natuurbescherming:

volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De graafwerkzaamheden en het herstel van de spoordijk dienen om verzakkingen van het talud, zoals eerder plaats heeft gevonden in december 2021, te voorkomen. Daarmee kan het risico op ontsporing van treinen worden voorkomen. Dit argument wordt valide gevonden en op grond daarvan kan ontheffing worden verleend.

Aan het argument bestendig beheer en onderhoud kan in deze zaak geen gewicht worden toegekend.